

Växjö
kommun

Verksamhetsplan för Centrumskolans bibliotek 2024-2025

Innehållsförteckning

1. Skolbibliotekets uppdrag.....	3
1.1 Läsförämjande arbetet.....	4
1.2 Språkutvecklande arbetssätt.....	5
1.3 MIK.....	5
2. Centrumskolans biblioteksplan.....	6
Bemanning.....	7
Lokal.....	7
3. Pedagogisk verksamhet läsåret 2024/2025.....	7
Ur LGR22, i enskilda ämnesplaner:.....	7
• Kursplan för samhällsvetenskapliga ämnen.....	7
• Kursplan för historia:.....	8
• Kursplan för naturvetenskapliga ämnen.....	8
• Kursplan i svenska.....	8
• Kursplan i svenska som andraspråk.....	9
Röda temat: Min unika värld.....	9
Blåa temat: Ett fenomenalt universum.....	9
Gula temat: En upplysande tidsresa.....	10
Gröna temat: Naturen och den hållbara planeten.....	11

1. Skolbibliotekets uppdrag

Bibliotekslagen säger att biblioteken ska bidra till kunskapsförmedling, fri åsiktsbildning och främja litteraturens ställning. Biblioteksverksamhet ska finnas tillgänglig för alla och vara anpassad efter användarnas behov. Biblioteken ska främja läsning och tillgång till litteratur samt öka kunskapen om hur informationsteknik kan användas för kunskapsinhämtning, lärande och delaktighet i kulturlivet. Biblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt barn och unga, personer med funktionsnedsättning, de nationella minoriteterna och personer med annat modersmål än svenska. Biblioteken ska bidra till ökad jämlikhet och utbildning för alla genom läs- och lär främjande arbete. Digitaliseringen beskrivs som grunden för användarnas utvecklade tillgång till kultur- och kunskapsarv, och framhålls som en viktig aspekt av biblioteksverksamheten.

Skolbiblioteken ingår i det allmänna biblioteksväsendet och lyder under bibliotekslagen. Biblioteksverksamheten är en del av skolans och förskolans övergripande pedagogiska utvecklingsarbete. Rektor ansvarar för verksamheten på respektive enhet. Utvecklingsarbetet sker i samverkan mellan rektor, bibliotekarie och pedagoger utifrån barns och elevers behov. Biblioteken verkar för nyfikenhet, kreativitet, läslust, kunskap och den enskildes förmåga att söka och kritiskt granska information utifrån ett anpassat medieutbud för barn och elever, som komplement till aktuella läromedel. Barn och elever ges möjlighet till inflytande över skol- och förskolebibliotekens verksamhet i biblioteksråd eller motsvarande.

Skolbiblioteket ska kontinuerligt fokusera på att utveckla arbetet med läsfrämjande aktiviteter, språkutvecklande arbetssätt och medie- och informationskunnighet (MIK). Skolbibliotekariens arbete ska ske i samverkan med enheternas pedagoger med barns och elevers behov i fokus. Samtliga utvecklings- och insatsområden ska särskilt uppmärksamma personer med funktionsnedsättning, de nationella minoriteterna samt personer med ett annat modersmål än svenska. Samtliga utvecklings- och insatsområden inbegriper tillgänglighet, språkutveckling, digitalisering, likvärdighet och delaktighet. Med barnets och elevens läsning, språkutveckling och kunskaper inom MIK, följer ökad möjlighet till måluppfyllelse samt ökad möjlighet att tillgodogöra sig samhällsinformation och göra sin röst hörd i det demokratiska samhället.

1.1 Läsfrämjande arbetet

Det läsfrämjande arbetet ska bidra till barns och elevers språkutveckling och läsglädje. Alla ska känna igen sig i bibliotekens utbud och kunna ta del av det utifrån sina egna förutsättningar. Biblioteken ska erbjuda attraktiva och

aktuella medier, anpassade efter barns och elevers intressen och behov. Mediebeståndet ska vara anpassat till undervisningens behov av olika texttyper, genrer, ämnen och innehåll samt motsvara barns och elevers behov avseende medietyp, språk och svårighetsgrad. Det läsfrämjande arbetet ska ske i samverkan med enheternas pedagoger med barns och elevers behov i fokus.

1.2 Språkutvecklande arbetssätt

Språkutvecklande arbetssätt stärker individens språkliga medvetenhet och bidrar till det enskilda barnets och elevens språkutveckling. I det språkutvecklande arbetet ska språk utvecklas, användas och utforskas utifrån elevernas erfarenheter, kunskaper och befintliga språk. Skol- och förskolebiblioteken ska verka för det enskilda barnets och elevens möjlighet till nyfikenhet, lust, kreativitet och kunskap i sin språkutvecklingsprocess. Det språkutvecklande arbetet ska ske i samverkan med enheternas pedagoger med barns och elevers behov i fokus. Utgångspunkten för ett medvetet språkutvecklande arbetssätt är ett vidgat textbegrepp, användandet av barns och elevers alla tillgängliga språk samt tillgång till ett rikt och varierat medieutbud.

1.3 MIK

MIK-arbetet bidrar till barns och elevers förståelse för omvärlden och sina egna sammanhang, och avser att stärka deras förmåga att söka, sovra, kritiskt granska och använda information. Kännedom om olika källor och det källkritiska förhållningssättet är nödvändig kunskap, såväl i utbildningen som på fritiden. MIK undervisningen ska ge barn och elever verktyg för informations- och kunskapsinhämtning och lägga grunden för det livslånga

lärandet. Arbetet med MIK ska ske i samverkan med enheternas pedagoger i integrerad undervisning med barns och elevers behov i fokus.

2. Centrumskolans biblioteksplan

Centrumskolan är en F-6 skola med ca 340 elever och ca 95 % av våra elever har föräldrar med ett annat modersmål än svenska. Vi har ca 30 olika nationaliteter på skolan, och de största språkgrupperna är somaliska och arabiska.

Skolan ligger i Arabyområdet som är ett av Sveriges särskilt utsatta områden.

"I en språkutvecklande och språkinriktad undervisning får elever möta språk och skriftspråk på många olika sätt. Språkutvecklande arbete innebär att språket används, utforskas och utvecklas utifrån elevernas erfarenheter och kunskaper." (Tjernberg & Sourander, 2017)

Skolbibliotekets övergripande mål är att bygga elevernas identitet som litteraturanvändare, stimulera fantasin och ge eleverna inblick i olika ämnen och genrer. Ytterligare mål är att bidra till elevernas gemensamma och individuella läsupplevelser samt empatiträning genom att få möjlighet att leva sig in i andars tankar. På Centrumskolan samarbetar lärare, skolbibliotekarie och övrig personal för att nå våra övergripande mål.

Skolbibliotekarien

- samverka med klasslärare genom att till exempel tipsa om passande högläsningböcker och klassuppsättningar samt hur man i klassrummet kan arbeta med böcker.
- är delaktig i planering kring de olika teman och arbetsområdena.
- har undervisning i bibliotekskunskap i alla klasser under läsåret
- tar emot alla klasser i biblioteket under hela läsåret. Klasserna är i biblioteket ca 2 gånger i månaden.

- Har biblioteksråd med eleverna två gånger per termin.

Bemanning

Biblioteket bemannas i nuläget till 100% av en utbildad skolbibliotekarie då ordinarie skolbibliotekarie är föräldraledig.

Lokal

Centrumskolans skolbibliotek är en fantastiskt fin och ändamålsenlig lokal centralt belägen i skolan. Lokalen är uppdelad i en lektionssal och en del för boklån, Det finns också en liten avdelning där det finns plats för en mindre grupp eller om så önskas enskilt arbete. Utöver utlåningsdisken är lokalen utrustad med en dator för självutlån för att frigöra skolbibliotekariens tid och möjliggöra ytterligare pedagogisk verksamhet. Lokalen används i första hand för pedagogisk verksamhet och utlån under skoldagen. Viss tid används det också som arbetsrum för grupparbeten. Lokalen är låst för elever när ingen vuxen är där.

3. Pedagogisk verksamhet läsåret 2024/2025

På Centrumskolan arbetar vi med ämnesövergripande teman som involverar alla klasser på skolan.

Under samtliga teman kommer bibliotekarien att tipsa om böcker som ska inspirera till läsning eller kopplar samman med temat.

Ur LGR22, i enskilda ämnesplaner:

- Kursplan för samhällsvetenskapliga ämnen

”Undervisningen ska ge eleverna förutsättningar att analysera samhällsfrågor ur olika perspektiv samt möjlighet att utveckla förståelse för hur olika intressen och åsikter uppstår och kommer till uttryck. Eleverna ska också ges verktyg att kritiskt

granska hur olika aktörer försöker påverka samhällsutvecklingen genom information, ståndpunkter och argument i olika sammanhang och källor.”

- Kursplan för historia:

”Undervisningen ska ge eleverna förutsättningar att tillägna sig en historisk referensram och en kronologisk överblick över hur kvinnor och män genom tiderna har skapat och förändrat samhällen och kulturer. Därigenom ska eleverna få förståelse för olika kulturella sammanhang och levnadssätt genom historien och för historiska skeenden som har påverkat nutiden”

”Undervisningen ska bidra till att eleverna utvecklar kunskaper om hur vi kan veta något om det förflutna genom historiskt källmaterial. Eleverna ska också ges förutsättningar att utveckla förmågan att ställa frågor till och värdera källor som ligger till grund för historiska kunskaper.”

- Kursplan för naturvetenskapliga ämnen

“Genom undervisningen ska eleverna ges möjligheter att använda kunskaper i biologi för att formulera egna och granska andras argument. Därigenom ska eleverna utveckla sin förmåga att kommunicera samt hantera praktiska och etiska valsituationer i frågor som rör miljö och hälsa.”

- Kursplan i svenska

”Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla kunskaper om svenska språket, dess normer, uppbyggnad, historia och utveckling samt om hur språkbruk varierar beroende på sociala sammanhang och medier. På så sätt ska undervisningen bidra till att stärka elevernas medvetenhet om och tilltro till den egna språkliga och kommunikativa förmågan. Undervisningen ska också bidra till att eleverna får förståelse för att sättet man kommunicerar på kan få konsekvenser för en själv och för andra människor. Därigenom ska eleverna ges förutsättningar att ta ansvar för det egna språkbruket i olika sammanhang och medier.”

- Kursplan i svenska som andraspråk

“Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla kunskaper om svenska språket, dess normer, uppbyggnad, uttal, ord och begrepp samt om hur språkbruk varierar beroende på sociala sammanhang och medier. På så sätt ska undervisningen bidra till att stärka elevernas medvetenhet om och tilltro till den egna språkliga och kommunikativa förmågan. Undervisningen ska också bidra till att eleverna får förståelse för att sättet man kommunicerar på kan få konsekvenser för en själv och för andra människor. Därigenom ska eleverna ges förutsättningar att ta ansvar för det egna språkbruket i olika sammanhang och medier.”

Röda temat: Min unika värld.

Din, min, djurens och naturens hem och levnadsvillkor tillsammans i vår unika värld.

F - 2: I Årskurserna F, 1 och 2 arbetar vi med biblioteksintroduktion, och övar på att låna och hantera böcker. Vi arbetar med läsfrämjande och läsförståelse med hjälp av bilderböcker och ”börja-läsa-böcker”.

3 - 4 I årskurs 3 och 4 arbetar vi med biblioteksintroduktion, och övar på att låna och hantera böcker, informationssökning i böcker. Vi övar oss på att tolka, reflektera, återberätta med hjälp av lässtrategier för att förstå och tolka texter.

5 - 6: I årskurs 5 och 6 arbetar vi inom MLK, informationssökning i böcker. Vi lägger sedan fokus på läsförståelse och att läsa mellan raderna genom högläsning och via diskussion övar vi på att tolka, reflektera och återberätta.

Blåa temat: Ett fenomenalt universum

Ett fenomenalt universum och en fantastisk resa genom olika fenomen, religioner, känslor och gamla som nya berättelser.

Vi kommer att arbeta med olika texter och texters uppbyggnad, vad som särskiljer dem och hur det utvecklats genom tid. Vi övar oss på att tolka, reflektera, återberätta med hjälp av lässtrategier för att förstå och tolka texter.

F-1: Att tolka och reflektera kring bilderböcker/kapitelböcker både berättande text och fakta. Vi övar oss på att tolka, reflektera, återberätta med hjälp av lässtrategier för att förstå och tolka texter,

2 - 4: Att tolka och reflektera kring bilderböcker/kapitelböcker både berättande text och fakta. Vi övar oss på att tolka, reflektera, återberätta med hjälp av lässtrategier för att förstå och tolka texter.

5 - 6: Vi jobbar med de fem frågorna; Vad? Hur? Varför? Vem? När? Syftet med detta är att på ett multimodalt vis lära oss om Tolkning och granskning av information, hur man urskiljer budskap, avsändare, syfte och tillförlitlighet i olika medier med ett källkritiskt förhållningssätt, framställning av berättande och informativa bilder och reklam- och nyhetsbilder, hur de är utformade och förmedlar budskap.

Gula temat: En upplysande tidsresa

Vi fortsätter våra upptäckter genom en upplysande tidsresa med spår långt bak i tiden från Istiden överallt runt omkring oss än idag. Hur funkar saker? Hur kan vi veta det? Vad är fakta? Hur vet vi allt egentligen?

Vi arbetar med böcker som utspelar sig i en annan tid till exempel Astrid Lindgren. Informationssökning i berättande och beskrivande texter som handlar om livet förr och nu.

Gröna temat: Naturen och den hållbara planeten

Hur kan vi bevara vår vackra hållbara planet? Vi undersöker våra möjligheter och förutsättningar utifrån ett socialt, ekonomiskt och ekologiskt synsätt.

F - 4: Bilderböcker/kapitelböcker som belyser likheter och skillnader i sagor världen över. Sagorna ska representera elevernas ursprung. Vi tittar vi också på texter om den nordiska mytologin.

5: Vi fortsätter arbetet med sagor och den muntliga berättartraditionen.

6: Bilderböcker/kapitelböcker som belyser likheter och skillnader i sagor från Norden och övriga delar världen. Sagorna ska representera elevernas ursprung. I årskurs 6 tittar vi också på texter om den nordiska mytologin.